

П.Т. Коулман зазначає, що домінування є найпоширенішою стратегією врегулювання конфліктів [1, с.141]. Конфлікт є русійним механізмом вирішення спірних питань, якщо учасники конфлікту володіють інструментами для їх вирішення. Домінування є шаблонною стратегією поведінки багатьох відомих особистостей, як приклад, Джордж Паттон, Маргарет Тетчер, Шакіл О'Ніл і Дональд Трамп. Мовленнєві конфлікти можуть завдати непоправної шкоди у взаємовідносинах між людьми. Вчені наголошують, що при вирішенні конфлікту слід не переступати певну межу та вправно скористатися домінуванням [1].

Дослідження свідчать, що отримати максимальний результат і досягти своєї мети при вирішенні конфлікту можна, якщо зберегти добрі відносини з іншою стороною конфлікту. Тому важливо підбирати правильні шляхи їх вирішення для зменшення шкоди або взагалі уникнення [2].

Список використаних джерел:

1. Результативний конфлікт/ Пітер Т. Коулман, Роберт Фергюсон; пер.з англ. Інни Софієнко. – 2-ге вид. – К.: Наш формат, 2017. – 312 с.
2. Роджер Фішер, Вільям Юрі, Брюс Петтон. Шлях до ТАК: як вести переговори, не здаючи позицій/ з англійської переклала Роксолана Свято. – К.: Основи, 2016. – 220 с.

Пелех Катерина Богданівна

курсант 1 курсу ННІ № 3

Національної академії внутрішніх справа

Науковий керівник: **Дорошук Н.О.**

доцент кафедри історії держави та права,

кандидат історичних наук, доцент

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕТЬМАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ЯК ОСНОВА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах трансформації суспільного життя в Україні невідкладним завданням залишається успішне завершення реформи правоохоронної системи. Це не можливо зробити без належного теоретичного осмислення вітчизняного історичного досвіду та закономірностей реформування цього напрямку державної діяльності у провідних зарубіжних країнах. У цьому контексті особливий інтерес викликає дослідження основ правоохоронної діяльності в Українській гетьманській державі.

Дослідженню питань законодавчого врегулювання правоохоронної діяльності в Україні присвячено праці вітчизняних учених: О.М. Бандурка, В.І. Василичука, В.О. Глушкова, М.Л. Грібова, Е.О. Дідоренка, О.Ф. Долженкова, В.П. Євтушка, А.М. Кислого, О.І. Козаченка,

Я.Ю. Кондратьєва, Д.Й. Никифорчука, М.А. Погорецького, О.В. Пояркова, В.С. Сідака, І.В. Сервецького, Д.Б. Сергєєвої, М.В. Стацака, С.С. Чернявського, М.Є. Шумила та інших.

Водночас залишаються ще не досить дослідженими питання щодо правоохоронної діяльності за часів Гетьманщини. Спроба висвітлити окремі аспекти цих питань зроблена у цій роботі.

Правоохоронна діяльність у широкому розумінні – це діяльність всіх державних органів щодо забезпечення дотримання прав і свобод громадян, їх реалізації, забезпечення законності та правопорядку. За особливостями методів, форм, порядку здійснення правоохоронної діяльності прийнято розрізняти профілактичну, оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну, адміністративну діяльність [1].

Система правоохоронних органів Української гетьманської держави являла собою складне утворення, яке включало підрозділи, що сформувалися ще за козацької доби, а також ті, що були створені в Україні російським царатом.

На Запорозькій Січі функція нагляду за дотриманням порядку покладалася на військового осавула, у мирний час він наглядав також за подорожуючими територією Вольностей війська Запорозького низового, провадив досудове розслідування, очолював козацьку розвідку. Схожі функції виконували і генеральні осавули.

Оперативно-розшукова діяльність козацької доби ґрунтувалася на загальнолюдських цінностях, правосвідомості козаків у необхідності такої роботи. Для здійснення такого роду діяльності добиралися найпридатніші до цієї роботи козаки, їм підбирали легенди, які унеможлилювали їх викриття. Зв'язок із такими особами здійснювався за особливим дорученням самого гетьмана або старшини, який вів таємну роботу. Історики засвідчують, що є цілі серії звітів, які називалися «довідними доношеннями» від козаків, що були впроваджені у стан ворога. Поряд із цим набуло поширення і розвідувальне опитування - так звані «расспросные речи невольников». Через Січ проходили багато втікачів із татарської неволі, вони були надійним джерелом інформації. Щодо таких осіб проводилося розвідувальне опитування, як гласне так і зашифроване. [2, с. 11].

У Західній Україні у XV-XVIII ст. існував аналог сучасної патрульної поліції – ціпаки. Вони стежили за порядком на вулицях; виконували роль почесної варті; примушували до покори мешканців сіл, що належали місту; арештовували правопорушників та підозрюваних [3].

У містах з магдебурзьким правом, та в ряді сіл діяли вїйти. Сучасний аналог шерифів у світі. Вони були управлінцями, правоохоронцями, головами суду присяжних з карних справ. На Гетьманщині кандидатури вїйтів затверджував гетьман. Помічники вїйтів, возні, виконували роль таких собі оперативників і виїжджали на місця вчинення злочинів.

На Лівобережній Україні існували компаніїці. Цей підрозділ був створений для придушення заворушень; прикордонної служби; участі у воєнних діях.

Поступово, протягом другої половини XVII ст. - початку XVIII ст. Гетьманська Україна, а в кінці XVIII ст. і Правобережна Україна перейшли під владу Російської імперії. За правління Петра I було проведено реформування державного апарату, створено регулярну армію, а також започатковано «регулярну» поліцію. У 1718 р. була введена посада генералполіцмейстера. Як зазначалося в Регламенті або Уставі головному магістрату від 16 січня 1721 р. «Поліція є душою громадянства і усіх добрих порядків і фундаментальною опорою людської безпеки і зручності» [4, с. 34]. Спочатку в поліції існував значний некомплект кадрів, тому до виконання поліцейських функцій та сприяння поліції широко залучалися городяни: старости, соцькі, десяцькі, чергували нічні варти з місцевих мешканців [4, с. 34].

Основою правоохоронної діяльності в Українській гетьманській державі були нормативні акти місцевої військово-адміністративної влади і насамперед, нормативні акти гетьманської влади та Генеральної військової старшини. Акти зазначених органів влади видавалися у різній формі: універсали (офіційні акти державної влади України – Гетьманщини, які видавалися від імені гетьмана, Генеральної військової канцелярії та Ради Генеральної старшини й містили в собі закони та розпорядження), ордери (розпорядження-сповіщення, направлене з вищої інстанції на місця), інструкції (правові акти, що визначали статус службових та уповноважених осіб, містили офіційні регламентації щодо здійснюваних заходів чи дій), укази (правові акти Генеральної військової канцелярії, що фактично дублювали іменні укази імператора, які стосувалися Лівобережної України, чи виконували посередницьку функцію між імператором та адресатом указу), листи (у Гетьманщині це – розпорядження адміністративно-політичного характеру, яке видавалося за підписом гетьмана).

З XVIII ст. у Гетьманщині поширюються джерела російського загальноімперського законодавства: грамоти, укази, статuti, маніфести, регламенти, зводи, накази тощо. Упродовж століття вплив російського законодавства на правові норми Української гетьманської держави значно посилювався, а в окремих випадках, російські нормативно-правові акти повністю витіснили (змінювали) попередні юридичні акти, які діяли до цього [5, с. 217-218].

Отже, у Гетьманщині такі різновиди правоохоронної діяльності, як розшукова та розвідувальна, досудове розслідування, охорона громадського порядку, здійснювалися уповноваженими органами державної влади, їх діяльність виявлялася у забезпеченні реалізації норм права, що були встановлені нормативно-правовими актами Гетьманської влади, Генеральної військової старшини, а з XVIII ст. і джерелами російського законодавства.

Список використаних джерел:

1. Шапірко П. Юридична, правоохоронна та оперативно-розшукова діяльність: аспекти співвідношення. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С.153.
2. Климчук Олександр. Розвиток розшукової діяльності за часів Козацької доби. *Національний юридичний журнал*. 2019. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/5/2.pdf>.
3. Новак О.Д. Правові засади дисциплінарної відповідальності державних службовців в Україні : монографія. / за заг. ред.: В. В. Зуй. Харків: Право, 2015. 200 с.
4. Ціпаки з народом. Вітайте правоохоронців часів Гетьманщини. 2017. URL: <https://was.media/uk/2017-12-20-pravoohorontsi-getmanshiny/>
5. Будник С.І., Прус В.З., Шкуратенко О.В. Джерела права Української Гетьманської держави (Війська Запорозького). Навч. пос. К., 2017. 212 с.

Старинець Антон Юрійович

курсант 101 н.г. ННІ № 3 НАВС

Науковий керівник: **Федоровська Н.В.**

старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції
ННІ №3 НАВС

**РОЛЬ ДІЛЬНИЧНОГО ОФЦЕРА ПОЛІЦІЇ У ЗАПОБІГАННІ
ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ**

Насильство є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини. Зазвичай, найбільше страждають від насильства жінки, діти та люди похилого віку. Найпоширенішим і найбільш складним для протидії є домашнє насильство. Насильство в сім'ї або родині притаманне для багатьох держав, незважаючи на їх позитивні здобутки у законодавчій, політичній та практичній сферах.

Важливим суб'єктом, що здійснює протидію домашньому насильству, є дільничні офіцери Національної поліції України, що виявляють осіб, які вчиняють домашнє насильство або схильні до такої поведінки. На поліцейських покладено обов'язок вжиття превентивних заходів, передбачених законодавством і спрямованих на запобігання правопорушенням, пов'язаним з домашнім насильством, відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашнього насильства» [1], наказів МВС «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» [2] та «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції» [3].

У разі виявлення випадків домашнього насильства дільничний застосовує всі можливі заходи для надання невідкладної, зокрема домедичної